

DR. VISONTAI CSONGOR ÜGYVÉDI IRODA
DR. VISONTAI CSONGOR ÜGYVÉD

Alkotmánybíróság részére

1015 Budapest
Donáti utca 35-45.

Ügyszám: IV/1274-3/2019.

Tárgy: alkotmányjogi panasz indítvány

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 7 4 - 4 / 2019	
Érkezett: 2019 OKT 18.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 1 db	

Alulírott

) elítélt jelen beadvány mellékleteként csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőjeként eljárva Ügyfelem megbízásából az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 27. §-a alapján – figyelemmel a T. Alkotmánybíróság 2019. szeptember 10. napján kelt és általam 2019. szeptember 18. napján kézhez vett felhívásában foglaltakra – az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-ában biztosított hatáskörében eljárva állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 10.Bv.2203/2018/32. szám alatti elsőfokú határozatának, valamint a Szegedi Törvényszék 6.Bpkf.1042/2019/2. szám alatti másodfokú határozatának alaptörvényellenességét és semmisítse meg azokat, mivel sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.

A T. Alkotmánybíróság hatáskörét az alkotmányjogi panasz indítvány elbírálására az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdésben meghatározott d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a állapítja meg, míg Ügyfelem, mint indítványozó jogosultságát az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapozza meg.

Kérelmem indokaiként az alábbiakat adom elő:

1. Tényállás:

Előadom, hogy elítélt képviseletében 2017. június 7. napján az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási kérelmet terjesztettem elő a Márianosztrai Fegyház és Börtön részére. A kérelmet megelőzően panasz nem került előterjesztésre, tekintettel arra, hogy Ügyfelem képviseletében 2017. január 1. napját megelőzően a nem megfelelő fogvatartási körülmények miatt az EJEB részére kártérítési kérelmet terjesztettem elő.

Ügyfelem a kártalanítási kérelem benyújtását követően átszállításra került a Szegedi Fegyház és Börtönbe, ahonnan 2019. április 27. napján szabadult. Az átszállításra tekintettel a kártalanítási kérelem áttételre került a Szegedi Törvényszék részére.

A Szegedi Törvényszék 2019. június 11. napján 10.Bv.2203/2018/32. szám alatt hozott végzésével az Ügyfelem vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt előterjesztett kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában az szerepel, hogy Ügyfelem a kártalanítási kérelemben megjelölt fogvatartás idejére vonatkozóan (illetve 2017. január 1. napját követően) a megelőző panaszt nem terjesztette elő, ezért az elsőfokú bíróság a kérelmet érdemben nem vizsgálta.

Az elsőfokú határozattal szemben 2019. június 12. napján fellebbezést terjesztettem elő, melyben kértem az elsőfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata jogszabálysértő.

A másodfokú bíróság 2019. július 11. napján 6.Bpkf.1042/2019/2. szám alatti határozatával az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A jogerős határozat indokolása szerint a Bv. törvény 436. §-ában írt átmeneti rendelkezések szabályai a fogvatartásból 2017. január 1. napját megelőzően szabadult elítéltekre, valamint azon elítéltekre vonatkoznak, akiknél a jogsértő helyzet 2017. január 1. napját megelőzően szűnt meg. Azon elítéltek esetében azonban, akiknek fogvatartása folyamatos, a Bv. törvény 436. § rendelkezései nem alkalmazhatóak, azaz a másodfokú bíróság megítélése szerint ezen elítéltek akkor is kötelesek megelőző panaszt előterjeszteni, akik az EJEB részére kérelmet terjesztettek elő.

A másodfokú határozatot 2019. július 18. napján vettem kézhez.

A fenti hivatkozott okiratokat mellékeltem 2019. július 29. napján kelt beadványomhoz a T. Alkotmánybíróság részér, ezért ezeket ismételten már nem csatolom.

2. Jogi indokolás:

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”*

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”*

Álláspontom szerint az eljáró bíróságok Ügyfelem Alaptörvényben rögzített és fent hivatkozott alapjogait sértették meg azzal, hogy tisztességtelen módon, alaptörvényellenes okokra hivatkozással utasították el Ügyfelem kérelmét.

A fenti alaptörvényi rendelkezések alapján ugyanis mindenkit megillet a tisztességes eljáráshoz való jog, mint hatékony bírói jogvédelem (azaz a bírósághoz fordulás joga) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárásokban is.

Álláspontom szerint az első- és másodfokú bírósági határozatok sértik az elítélt fent nevezett alapjogát azzal, hogy azt állapították meg, hogy az elítéltnak – annak ellenére, hogy az EJEB részére kérelmet terjesztett elő – kötelező lett volna megelőző panaszt előterjeszteni, rá a Bv. törvény 436. § rendelkezései nem vonatkoznak, és kérelmét az eljáró bíróságok érdemi vizsgálat nélkül elutasították.

Az elsőfokú bíróság végzése tartalmazza, hogy Ügyfelem az EJEB részére kérelmet terjesztett elő, mely kérelmet az EJEB a Bv. törvény módosításának hatálybalépéséig nyilvántartásba vett.

A Bv. törvény 436. § (10) bekezdés b) pontja az alábbiakat tartalmazza:

„E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.”

A Bv. törvény 436. § (11) bekezdése pedig az alábbiakat tartalmazza:

„A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.”

A Bv. törvény 10/A. § (6) bekezdése pedig kimondja, hogy:

„A kártalanítás iránti igény benyújtásának feltétele az is, hogy az elítélt vagy - a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével - az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Ez a feltétel akkor alkalmazandó, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött napok száma a harmincat meghaladja. Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell. Nem róható az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott terhére, ha rajta kívül álló okból nem tudta a panaszját érvényesíteni.”

A fenti rendelkezésekből tehát az alábbiak állapíthatóak meg:

Az átmeneti rendelkezések szerint a 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette.

Az ezen rendelkezés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, azaz azon elítéltek, akiknek kérelmét az EJEB nyilvántartásba vette 2017. január 1. napjáig, nem kötelesek a megelőző panaszt előterjeszteni.

A fenti hivatkozott törvényhelyek egyértelműen fogalmaznak: aki az EJEB részére kérelmet nyújtott be, és a kérelmet az EJEB 2017. január 1. napjáig nyilvántartásba vette, az nem köteles megelőző panasz előterjesztésére, kártalanítási kérelmét 2017. június 30. napjáig megelőző panasz előterjesztése hiányában is előterjesztheti, és az ily módon előterjesztett kérelem érdemi elbírálásra alkalmas.

Nincs helye tehát olyan kiterjesztő értelmezésnek a jogalkalmazó részéről, hogy a fenti rendelkezések ellenére szükséges lenne az EJEB részére kérelmet benyújtó fogvatartottak számára is a 2017. január 1. napját követő fogvatartás esetén benyújtani a megelőző panaszt, illetve olyan értelmezés sem helytálló, hogy a Bv. törvény 436. § rendelkezései kizárólag a 2017. január 1. napja előtt szabadult fogvatartottakra vonatkozna. Ezt ugyanis a hivatkozott törvényi rendelkezések nem tartalmazzák.

Nem tesz különbséget a jogalkotó azon az alapon, hogy az EJEB részére kérelmet benyújtott elítéltek 2017. január 1. napját követően is fogvatartásban vannak-e vagy sem. A 436. § (10) bekezdésének b) pontja alapján egyaránt mentesülnek azok az elítéltek a panasztételi kötelezettség alól, akik folyamatosan töltik szabadságvesztés büntetésüket, és azok az elítéltek is, akik időközben szabadultak.

Amennyiben a jogalkotó szándéka az lett volna, hogy a 2017. január 1. napját követő fogvatartás esetén is szükséges lenne a megelőző panasz előterjesztése az EJEK számára kérelmet benyújtott fogvatartottak esetében, úgy ez nyilvánvalóan konkrétan megfogalmazásra került volna a törvényben. Ennek hiányában azonban a törvényhely elítelt számára hátrányos kiterjesztő értelmezésének nincs helye.

A fentiekre tekintettel nem lehetett volna elutasítani sem első-, sem másodfokon Ügyfelem kártalanítási kérelmét arra hivatkozással, hogy Ügyfelem a 2017. január 1. napját követő fogvatartása során megelőző panaszt nem terjesztett elő, ennél fogva Ügyfelem kérelme érdemi elbírálásra alkalmatlan. Megelőző panasz előterjesztésének kötelezettsége ugyanis Ügyfelemet – a fentiekre kifejtett rendelkezések alapján – nem terhelte.

A Szegedi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság azzal, hogy érdemi vizsgálat nélkül utasította el Ügyfelem kérelmét, megsértette Ügyfelemnek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt jogait.

A Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság azzal, hogy helybenhagyta az elsőfokú bíróság jogszabály- és alaptörvényellenes határozatát, megsértette Ügyfelemnek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írt jogait.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után a tisztességes eljárás követelményét érintő határozataiban kifejtette, hogy a tisztességes eljárás az Alkotmánybíróság döntéseiben kimunkált alkotmányos mérce szerint olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet és kell megítélni.

Ennek alapján megállapítható, hogy nem lehet olyan szükségesség, amely miatt az eljárás tisztességes voltát arányosan korlátozni lehetne.

A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, mellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog, vagy alkotmányos cél.

Álláspontom szerint az eljáró bíróságok megsértették Ügyfelem alapjogát azzal, hogy kártalanítási kérelmét nem bírálták el érdemben, és olyan okokra hivatkoztak elutasítási okként, mely a Bv. törvény vonatkozó rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával nem eredményezhettek volna elutasítást.

A fentiekre tekintettel kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság a jelen alkotmányjogi panasz iránti indítványomban foglaltaknak szíveskedjék helyt adni.

A T. Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozóan mellékelem ügyvédi meghatalmazásom.

Nyilatkozom, hogy Ügyfelem, mint indítványozó egyedi ügyben való érintettsége megállapítható, tekintettel arra, hogy Ügyfelem a jelen panasszal támadott ügyben elítéltként a saját elhelyezési körülményeit illetően kért kártalanítást.

Nyilatkozom, hogy Ügyfelem nevének nyilvánosságra hozatalához nem kíván hozzájárulni.

Nyilatkozom, hogy a jelen kérelem a Szegedi Törvényszék 6.Bpkf.1042/2019/2. szám alatti jogerős határozatnak a kézhezvételét követő 60 napon belül került benyújtásra.

Budapest, 2019. október 15.

Tisztelettel:

dr. Visontai

